

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/39072,ul-Kowalskiego-Wladyslawa.html>
23.03.2026, 16:52

ul. Kowalskiego Władysława

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Władysław Kowalski (1894-1958) – działacz komunistyczny i chłopski, współorganizator prokomunistycznego SL „Wola Ludu”, członek władz satelickiego wobec PZPR Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego.

Urodził się w Paprotni pod Rawą Mazowiecką. W czasie I wojny światowej był żołnierzem rosyjskiego Legionu Puławskiego. Po powrocie z Rosji do Polski w 1918 związał się z PSL „Wyzwolenie”, ale w 1925 roku przeszedł do kryptokomunistycznej Niezależnej Partii Chłopskiej (został członkiem jej Komitetu Centralnego). Od 1927 r. uczestniczył w działalności Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej „Samopomoc”. W roku następnym został potajemnie działaczem konspiracyjnej Komunistycznej Partii Polski. Był kilkakrotnie aresztowany za działalność antypaństwową.

W pierwszych latach II wojny światowej współtworzył drobne grupki komunistów oczekujących zezwolenia Stalina na odbudowę partii komunistycznej (rozwiązanej przez Komintern w 1938 r.). Po przerzuceniu z Moskwy do kraju grupy dywersyjnej Nowotki, która przywiozła zezwolenie na budowę Polskiej Partii Robotniczej, został członkiem władz Wydziału KC PPR do Spraw Wiejskich. W grudniu 1943 r. wszedł w skład komunistycznej struktury pod nazwą Krajowa Rada Narodowa. Pozorował swoją obecnością w KRN uczestnictwo ludowców, choć był działaczem komunistycznym.

Na obszarach zajętych przez Sowieców na polecenie PPR współrealizował dywersyjny – wobec działającego w konspiracji prawdziwego Stronnictwa Ludowego („Roch”) – projekt powołania odrębnego Stronnictwa Ludowego (początkowo jako SL „Wola Ludu”) na ziemiach okupowanych przez Armię Czerwoną. Był członkiem władz satelickiego wobec PPR Stronnictwa Ludowego. Uczestniczył w zwalczaniu niepodległościowego ruchu ludowego (PSL).

Następnie był prezesem Naczelnego Komitetu Wykonawczego stalinowskiego Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego (ZSL), w latach 1949-1956 realizującego politykę komunistycznej PZPR wobec wsi i chłopów. Potem był członkiem NK ZSL. Równolegle był z woli komunistów ministrem kultury i sztuki (w latach 1945-1947), marszałkiem „Sejmu Ustawodawczego”, obsadzonego przez komunistów poza procedurami wyborczymi dzięki sfałszowaniu wyników wyborów (1947-1952). W następnych latach dojrzałego stalinizmu

był członkiem Rady Państwa (1952–1956). Zmarł w sierpniu 1958 r.

(mkkr)